

לחלום בגדול למרות הכל!

כתיבה | יונתן טימסית, רכז הדרכה ארצי, עדה הצופים

מטרת הפעולה:

הרב קוק הוא ללא ספק דמות מעוררת השראה שניתן ללמוד ממנה הרבה. בפעילות זו ננסה להעמיק בדבקות של הרב בעקרונותיו על אף הקשיים וליישם זאת בחיינו הפרטיים.

מהלך הפעולה:

שאל א

בשלב זה נבין שטוב שיש לנו שאיפות וחלומות ועלינו לפעול כדי להגשים אותם.

❖ אפשרות א (ליום חול)

נקרין חלק מסרטון שנקרא "תיכון ההזדמנות האחרונה חלק 2" עד הדקה 3:03.

בסרטון אנו נפגשים עם תלמיד שאין לו חלום והוא אומר שזה מדאיג אותו.

← נפתח דיון:

- (א) האם זה ייתכן שלאדם אין חלום?
- (ב) למה צריך חלום בכלל?
- (ג) זה טוב כשיש חלום? אולי זה רע סתם לחלום ואז להתאכזב?
- (ד) האם גם לדעתכם זה מדאיג כשאין חלום?
- (ה) לכם יש חלום? מהו?
- (ו) מה אתם עושים כדי להגשים אותו?

(במידה ובוחרים באפשרות זו אפשר להקרין בסוף הפעולה גם את המשך הסיפור - 6:10 עד סוף הסרטון).

❖ אפשרות ב

כל התלמידים צריכים להסתדר לפי דברים שונים בזמן קצוב.
לדוגמה: לפי סדר האלף בית, תאריך לידה, מידת נעליים, החודש בו נולדו, מיקום מגורים מצפון לדרום וכו'.

בכל משימה בה הם יצליחו הם ירוויחו אות אחת ובסוף כמה משימות יצטרכו להרכיב מילה מהאותיות שקיבלו.

יש לשים לב שנותנים להם אותיות שלא באמת מרכיבות מילה. כגון: ו', ב', ה, ז', ד'.
אחרי שהם מנסים להרכיב מילה ולא מצליחים, נגיד להם שאלה באמת כמה אותיות סתמיות.

← נפתח דיון:

- א) האם משפט זה לא אוסף של מילים?
- ב) האם מילה היא לא אוסף של אותיות?
- ג) למה, אם כן, לא הצלחתם להרכיב מילה מהאותיות? (צריך שתהיה גם כוונה, משמעות).

שאלה בי

בשלב זה נפגוש דמויות משמעותיות שחלמו וגם הגשימו אבל נתקלו בקשיים בדרך.
מה אתם הייתם עושים במקומם?

נשאל את התלמידים?

- 1) אילו דמויות אתם מכירים שהעזו לחלום וגם הגשימו את חלומם למרות הקשיים?
- 2) נדבר על הדמויות שהתלמידים יעלו. אפשר בנוסף להרחיב קצת על שתי דמויות נבחרות:

א) הרצל

הרצל חזה את הקמת מדינת היהודים והיום אנו חיים את תוצאות חזונו. מדינה יהודית! מי היה מאמין? אחרי 2000 שנות גלות, זה באמת חלום. הרצל עבר דרך ארוכה ומסר את כולו לטובת הנושא, החל מכתובת הספר "מדינת היהודים", כינוס הקונגרס הציוני הראשון וגם הקמת התנועה הציונית ועד דיבור ושכנוע של אומות העולם לתמוך ברעיון.

אבל - ההתחלה לא הייתה פשוטה... הרצל נתקל באנטישמיות וביחס מזלזל גם מצד היהודים. "אתה חי בסרט!"

(אפשרות לסרטון: "[ציונות עכשיו - תדמית למרכז מבקרים](#)". 2:27).

ב) הרב קוק

הרב אברהם יצחק הכהן קוק הביא בשורה חדשה לעולם היהדות. עד אותו רגע הייתה הפרדה מוחלטת בין תורה לעבודה, בין הדת לציונות.

הציונות, עבודת הכפיים ובבניין הארץ, נתפסה עד אותה העת כחילונית לחלוטין וכנוגדת את האידאולוגיה הדתית. הרב קוק חידש את האפשרות לשילוב בין השניים וטבע את המושג "ציונות דתית". גם הרב קוק נתקל בהתחלה בקשיים רבים. החילונים לא הבינו אותו, איך אפשר להיות ציוני ולא לחרוש את האדמה בשבת? וגם בחלק מהציבור הדתי הוא נתפס כפשרן ופורץ גדר.

לא קיבלו אותו ושרפו ספריו. בתגובה לאמירתו של החת"ם סופר "חדש אסור מן התורה", טבע הרב קוק את הביטוי "הישן יתחדש, והחדש יתקדש". בכלל, להרצל ולרב קוק היה קשר גם מעבר לדמיון בין הקשיים שעברו בחייהם.

לאחר מותו של הרצל נשא הרב קוק הספד בשם "המספד בירושלים". בהספד זה, שבו שמו של הרצל אינו נזכר, הוא עוסק במשיח בן יוסף. המספד מסמל את החיבור ההדוק בעיניו של הרב קוק בין הציונות לבית הדת.

כשנשאל סמוך למותו מדוע הוא מתעקש להיות ציוני, השיב שגם הקב"ה ציוני, כפי שכתוב "כי בחר ה' בציון".

← נפתח דיון:

- (1) מה אתם הייתם עושים אם היו מגיבים ככה על חלום שלכם?
- (2) איך אפשר לא להישבר ולהמשיך להתקדם להגשמת החלום למרות הכול?
- (3) האם גם היום יש לציונות הדתית התמודדויות דומות?

* פגשנו דמויות מיוחדות שחלמו והצליחו להגשים את חלומותיהם... ומה עם החלומות שלנו?

שאלה ג'

אפשרות א –

קטע קריאה מתוך הספר "בעין יהודית" של הרב יוחנן דוד סלומון - חלק ב':

"בעין יהודית" של הרב יוחנן דוד סלומון

מספרים שפעם הוזמנה התזמורת הפילהרמונית להופעה באירוע מיוחד בחצר מלכות אי-שם במזרח הרחוק. במשך שבועות התאמנה התזמורת ביצירה המיוחדת שהיה עליה לנגן באותו מעמד. ביום הטיסה היו בעיות בהעלאת התוף הענק לבטן המטוס. תוף זה משמש פעם אחת ויחידה בביצוע היצירה, ותפקידו היחיד של המתופף הוא להכות בזמן הנכון במהלך הנגינה את הנקישה המתאימה. מאחר שזה חלק מהיצירה כפי שהיא כתובה בתווים, לא יכלו כמובן לוותר על התוף ולא על המתופף. מה גדולה הייתה בושנתו של זה האחרון אשר תוך ביצוע היצירה הארוכה לפני המוזמנים בחצר המלוכה נתקף בנמנום קל והחמיץ בשלוש שניות, ואולי בשתיים בלבד, את הרגע הנכון של ההכאה בתוף.

לחינם התאמן זמן כה רב, לחינם פרקו טכנאי המטוס מחיצות בתא המטען של המטוס, וסתם לשוא טס המתופף אלפי קילומטרים, את תפקידו, הקטן אמנם, אך היחיד והמיוחד, לא מילא.

לעיתים יחודו של מעשה האדם אינו נעוץ בו, ואף לא במעשה. הרמב"ם בהלכות תשובה אומר לנו, שיתכן שאדם יעשה מצוה אחת, ובכך יכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, ויגרום לו ולהם תשועה והצלה, כמו שנאמר "וצדיק יסוד עולם". לאו דווקא שהוא "צדיק", אלא שמעשה צודק וטוב זה הזדמן לו בדיוק כאשר היה העולם כולו שקול, חציו זכאי וחציו חייב.

לפתע התמקדה ישועת העולם כולו והצלתו במעשה של אדם רגיל, כמוני וכמוך, וזה יכול לקרות לכל אדם, גם לי ולך, וגם מחר בבוקר, ואולי אפילו הערב. זה מפחיד קצת. זה מטיל אחריות נוראה. אולי ברגע זה, מכל האנשים שבעולם, עומד כל העולם כולו וצופה דווקא בנו לראות אם נציל אותו על ידי המעשה שלנו, מעשה שאינו נראה אפילו מרשים במיוחד.

יהי רצון שנזכה למלא את תפקיד חיינו היחיד והמיוחד כהלכה, ולעמוד בכבוד בניסיון העיקרי שלמענו באנו לעולם, ושחס וחלילה לא נרדם כאשר יגיע, אם יגיע, הרגע בו גורלו של העולם יהיה נתון בידינו.

אפשרות ב –

קטע קריאה מדבריו של הרב סולובייצ'יק – לקבוצות יותר מעמיקות:

מדבריו של הרב סולובייצ'יק

האדם נברא בתור שליח, עצם היצירה, הלידה, מכילה בתוכה בהכרח את דבר מינוי השליחות...את העובדה שמישהו חי בזמן מסוים, בתקופה מיוחדת ובמקום מוגדר, ולא נולד בתקופה אחרת ובנסיבות אחרות, נוכל להבין אך ורק אם נקבל את עצם הרעיון בדבר שליחותו של האדם. ההשגחה יודעת היכן וכיצד יכול הפרט היחיד על חסרונותיו וכוחות הנפש האצורים בו, לקיים את שליחותו, באילו נסיבות ותנאים ובאיזו חברה יהא בכוחו של אדם למלא את שליחותו. בורא עולם פועל בהתאם להלכה האומרת, כי לא ייתכן למנות שליח כדי לבצע תפקיד, שהוא למעלה מכוחותיו של השליח. זוהי שליחות, שאי אפשר לקיימה, והיא מחוסרת כל ערך, מאחר שאם ממנים אדם למלא שליחות, מן הראוי ליתן לו את היכולת לפעול כשליח.

משום כך נברא האדם היחיד בתקופה ובמקום, שבהם יוכל לקיים את פעולתו לשם קיום שליחותו. שליחותו של הקב"ה לאדם היא בבחינת דבר

שאינו קצוב בזמן- היא שליחות מתמדת. מזמן לזמן מקבל האדם תפקידים ומעשים חדשים. זוהי שליחות לכל החיים, והיא מסתיימת עם המוות.

← נסכם את השלב:

לכל אדם מטרה ייחודית, כישרונות ייחודיים ותפקיד בעולם המיוחדים רק עבורו. אות משלו בתורה. הייחודיות הזאת ניתנה לאדם במתנה ועליו לפעול, לעשות, ולהשתמש בכוחותיו לדברים טובים. כמו שכמה אותיות הופכות למילה רק אם יש כוונה ומשמעות, כך גם אנחנו - בלי כיוון, שליחות, מטרה וחלום - הכישרונות שלנו הם סתם אוסף של דברים מבוזבזים.

בגמרא במסכת ברכות כתוב שהקב"ה ברא בעולם אנשים שונים עם רצונות שונים בכוונה, כי צריך בעולם אנשים מכל הסוגים. יש אנשים שאוהבים מוזיקה, יש שאוהבים חקלאות, יש שאוהבים זבל ויש האוהבים מתמטיקה. צריך בעולם גם מוזיקאים, גם חקלאים, גם עובדי זבל וגם מתמטיקאים.

← נסיים במשפט:

אם אני אני כי אתה אתה, ואתה אתה כי אני אני- אז אני לא אני ואתה לא אתה.

אבל אם אני אני כי אני אני, ואתה אתה כי אתה אתה- אז אני כן אני ואתה כן אתה."

(בשם הרבי מקוצ'ק)

סיכום

- א. דמותו של הרב קוק היא ללא ספק דמות מעוררת השראה בהרבה מובנים ויש לכל אחד ואחת מאתנו הרב ללמוד ממנה.
- ב. הרחבנו בפעילות זו בדבקותו של הרב קוק בחלום שלו אפילו לאור הקשיים.

וכדברי הרב נריה זצ"ל:

"גדולים החולמים חלומות והופכים חלומות למציאות. גדולים העוסקים במעשים קטנים והופכים את המעשים לגדולים. אבל הקטנים החולמים על גדולות, ואינם עוסקים אפילו בקטנות, אין להם עולם. שכן החלומות נשארים בחלום, הקטנים בקטנותם והעולם תהו ובה"ו..."

- ג. אופציה לסרטון לסיכום (ליום חול): ["בדורגל על המים"](#) (6:00)